

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 15/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta

Sivistysvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 21 päivänä lokakuuta 2014 lähettäessään hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta (HE 189/2014 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi sivistysvaliokuntaan samalla määrännyt, että sosiaali- ja terveysvaliokunnan on annettava asiasta lausunto sivistysvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Anne-Marie Brisson, opetus- ja kulttuuriministeriö

- neuvotteleva virkamies Pia-Liisa Heiliö, sosiaali- ja terveysministeriö
- ylilääkäri Marjut Frantsi-Lankia, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)
- lakimies Minna Antila, Suomen Kuntaliitto
- toiminnanjohtaja Markku Moisala ja puheenjohtaja Aki Holopainen, Yksityiskoulujen Liitto ry
- varapuheenjohtaja Mervi Mehtiö, Koulukuraattorit - Skolkuratorer ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- sosiaali- ja terveysministeriö
- Suomen Psykologiliitto ry.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Esitetyn oppilas- ja opiskelijahuoltolain muutoksen mukaan oppilaitoksen sijaintikunta vastaisi opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisestä alueellaan sijaitsevien esi- ja perusopetusta, lukiokoulutusta ja ammatillista peruskoulutusta antavien oppilaitosten opiskelijoille riippumatta siitä, onko kyseessä yksityisesti vai julkisesti järjestetty opetus tai koulutus. Valiokunta pitää keskeisenä, että psykologi- ja kuraattoripalveluiden saatavuus turvataan yhdenvertaisesti kaikille koulutuksen järjestäjästä riippumatta. Valiokunta

pitää lakiehdotusta tarkoituksenmukaisena ja puoltaa sen hyväksymistä muuttamattomana.

Voimassa olevan lain mukaan edellytetään, että psykologipalvelujen tuottamiseen on yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain (152/1990) mukainen lupa, jonka myöntää aluehallintovirasto tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto. Kuraattoripalvelujen tuottamisesta on tehtävä yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (922/2011) mukainen ilmoitus. Maksuttomia kuraattoripalveluja oppilaitoksen omille oppilaille voidaan kuitenkin tuottaa myös ilmoitusta tekemättä. Esityksen perustelujen mukaan yksityiset opetuksen järjestäjät eivät ole

mainittuja psykologipalvelujen edellyttämiä terveydenhuollon lupia hakeneet eivätkä sosiaali- ja terveysviranomaiset ole käytännössä lupaa tai ilmoitusta edellyttäneet. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan on ollut epäselvää, onko luvan hakeminen tai ilmoituksen tekeminen tarpeen ja onko muilla kuin erityisoppilaitoksilla edellytyksiä luvan saamiseen.

Hallituksen esitykseen ei sisälly edellä mainittujen sosiaali- ja terveydenhuollon lakien muutosehdotuksia. Yksityisen opetuksen järjestäjän toimiminen kunnan järjestämisvastuulle kuuluvien psykologipalvelujen tuottajana edellyttää siten voimassa olevan lain mukaan yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa säädettyä lupaa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on muun muassa tilojen asianmukaisuus ja toiminnan edellyttämä asianmukaisen koulutuksen saanut henkilökunta. Terveydenhuollon palveluista vastaavan johtajan tulee olla terveydenhuollon ammattihenkilö. Säännösten perusteella ei ole estettä sille, että oppilashuollon psykologi toimii terveydenhuollosta vastaavana johtajana ja esimerkiksi koulun rehtori hänen esimiehenään. Lupaedellytykset täyttävälle hakijalle lupa on myönnettävä, eikä sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntö estä luvan myöntämistä yksityiselle opetuksen järjestäjälle.

Psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestäminen on mahdollista myös hankkimalla niitä itsenäisenä ammatinharjoittajana toimivalta psykologilta, psykologipalveluja tuottavalta terveydenhuollon toimintayksiköltä tai sosiaalipalvelujen tuottajalta. Opetuksen tai koulutuksen järjestäjät voivat hankkia omille oppilailleen lisäpalveluita ostamalla niitä kunnalta taikka itsenäisenä ammatinharjoittajana toimivalta psykologilta tai koulupsykologipalveluja tuottavalta

terveydenhuollon toimintayksiköltä tai sellaiselta sosiaalipalvelujen tuottajalta, joka on tehnyt ilmoituksen kuraattoritoiminnasta aluehallintovirastolle.

Valiokunta pitää keskeisenä, että tarvittavat oppilas- ja opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut ovat helposti saavutettavissa osana kouluyhteisöä ja että palvelujen laatu voidaan turvata. Valiokunnan käsityksen mukaan hallituksen esittämällä muutoksilla voidaan asianmukaisesti toteutettuna edistää näitä tavoitteita. Valiokunta pitää tärkeänä, ettei hyvin toimivia ja laadukkaita oppilashuollon palveluja heikennetä nykyisestä ja että lain täytäntöönpanossa turvataan opiskeluhuollon pitkäjänteinen toiminta oppilaan ja opiskelijan tukena.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on käynnissä valmistelutyö, jossa yksityisiä sosiaali- ja terveyspalveluja koskevaa lainsäädäntöä yhtenäistetään, selkeytetään ja ajanmukaistetaan. Tavoitteena on myös keventää nykyistä sääntelyä asiakas- ja potilasturvallisuutta vaarantamatta. Valiokunta pitää tärkeänä tarpeellisten lakiehdotusten antamista eduskunnalle mahdollisimman pian.

Valiokuntakäsittelyssä on tullut esiin, ettei ulkomailla toimivissa suomalaisissa kouluissa välttämättä ole järjestetty riittäviä opiskeluhuollon palveluja. Valiokunta esittää, että palvelujen saatavuutta selvitetään jatkossa.

Lausunto

Lausuntonaan sosiaali- ja terveysvaliokunta esittää,

että sivistysvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Juha Rehula /kesk	Hanna Mäntylä /ps
vpj.	Anneli Kiljunen /sd	Mikael Palola /kok
jäs.	Johanna Jurva /ps	Terhi Peltokorpi /kesk
	Merja Kuusisto /sd	Sari Sarkomaa /kok
	Sanna Lauslahti /kok	Anu Vehviläinen /kesk
	Merja Mäkisalo-Ropponen /sd	Ulla-Maj Wideroos /r
	Lasse Männistö /kok	Erkki Virtanen /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen.